

CO PŘINESE NOVÝ ZÁKON O ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK?

Dne 1. října 2016 nabyla účinnosti zcela nová právní úprava veřejných investic. Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, provádí do českého právního řádu evropské zadávací směrnice z roku 2014 a představuje největší změnu v regulaci veřejných zakázek za posledních deset let. Zákon zahrnuje rovněž koncesní řízení, které mělo dosud právní úpravu v samostatném zákoně.

Mezi deklarované cíle nových, flexibilnějších pravidel patří především zjednodušení zadávacích řízení, odstranění zbytečné byrokracie a otevření tendrů malým a středním podnikům. Přisnost dosavadní právní úpravy totiž často nevedla ke kýženému cíli – hospodárnému vynakládání veřejných prostředků – ale zvyšovala náklady zadávacího procesu a prodlužovala jej. Tento článek přináší shrnutí několika novinek dle našeho názoru podstatných pro dodavatele i zadavatele.

PROKAZOVÁNÍ A POSUZOVÁNÍ KVALIFIKACE BUDE JEDNODUŠŠÍ

Podle nového zákona mohou účastníci zadávacích řízení zásadně zadavateli předkládat veškeré doklady, včetně těch o kvalifikaci, v **prostých kopiích**. Pokud takový postup zadavatel nevyločí, mohou účastníci dokonce nahradit doklady pouhým písemným **čestným prohlášením**. Zákon navíc zavádí tzv. **jednotné evropské osvědčení** pro veřejné zakázky, tedy čestné prohlášení účastníka zadávacího řízení o kvalifikaci, které má formu elektronického formuláře zveřejněného v informačním systému e-Certis a nahrazuje doklady vydané orgány veřejné správy. Jednotným evropským osvědčením může dodavatel nahradit potřebné doklady vždy, přičemž jej nemusí vyhotovovat pro každou zakázku zvlášť. Originály dokladů o kvalifikaci bude podle nové právní úpravy povinen předkládat pouze vybraný dodavatel.

Zadavatelé nadále nebudou nuceni posuzovat kvalifikaci všech účastníků zadávacího řízení. Postačí, když splnění kvalifikace posoudí až po hodnocení nabídek u vybraného dodavatele. V případě, že vybraný dodavatel kvalifikaci nesplní, zadavatel jej vyloučí a osloví dalšího účastníka v pořadí, případně zadávací řízení zruší. Dodáváme, že uvedený postup přichází z povahy věci v úvahu pouze v „jednofázovém“ otevřeném a zjednodušením podlimitním řízení (tedy tam, kde dodavatelé prokazují kvalifikaci již v nabídkách).

ZADÁVACÍ ŘÍZENÍ SE OTEVŘE MALÝM A STŘEDNÍM PODNIKŮM

Nový zákon obsahuje řadu opatření směřujících ke zpřístupnění zadávacích řízení malým a středním podnikům. Zadavatelé jsou nově motivováni k tomu, aby **dělili veřejné zakázky na části**. Při rozdělení se zvyšuje pravděpodobnost, že se malé a střední podniky budou moci ucházet alespoň o některé části veřejné zakázky. Pokud zakázku zadavatel nerozdělí, musí v zadávací dokumentaci nebo zprávě o zadávacím řízení **zdůvodnit**, proč tak neučinil.

Mezi dalšími opatřeními na podporu malých a středních podniků lze zmínit, že v rámci ekonomické kvalifikace zadavatelé nadále vyžadovat **obrat** vyšší než je **dvojnásobek předpokládané hodnoty** veřejné zakázky. Zákon také připouští, aby zadavatelé stanovili v zadávací dokumentaci podmínky, za nichž vyplatí platby za veřejnou zakázku přímo poddodavatelům.

ZMĚNY UZAVŘENÝCH SMLUV A ZADÁVÁNÍ VÍCEPRACÍ

Zákon o zadávání veřejných zakázek oproti dosavadní právní úpravě vyjasňuje situace, v nichž se změna již uzavřené smlouvy nepovažuje za podstatnou. Výslovně tak zakotvuje judikaturu Soudního dvora Evropské unie a dosavadní možnosti změn smluv rozšiřuje. Nepodstatnou změnu smlouvy může zadavatel realizovat dodatkem ke smlouvě na základě dohody se stávajícím dodavatelem, aniž by musel konat nové zadávací řízení. To nově platí i pro tzv. **vícepráce** (dodatečné stavební práce, služby nebo dodávky), které zadavatelé doposud museli zadávat v jednacím řízení bez uveřejnění.

V oblasti víceprací dochází i k dalším změnám:

- **Zákon zvyšuje limit víceprací z dosavadních 30 % na 50 % původní hodnoty závazku.** Limit na vícepráce ve výši 50 % původní hodnoty závazku je však ve skutečnosti omezen. Zároveň se totiž **zavádí souhrnný 30% limit hodnoty víceprací a tzv. jiných změn smlouvy, které zadavatel jednající s náležitou péčí nemohl předvídat.** Pro účely výpočtu tohoto celkového 30% limitu zadavatel nově smí započítávat tzv. **méněpráce** (stavební práce, služby nebo dodávky, které nebyly v důsledku změny smlouvy realizovány). V praxi tedy zadavatel:
 - 1) nejprve posoudí, zda vícepráce nepřesahují 50% limit (v této fázi méněpráce zohledňovat nesmí); a
 - 2) v další fázi posoudí, zda hodnota víceprací v součtu s případnými jinými změnami smlouvy a s odečtením méněprací nepřesahuje 30% limit.
- **Zákon oproti dosavadní rozhodovací praxi za určitých podmínek nepovažuje za dodatečné stavební práce záměny jednotlivých položek v rámci soupisu stavebních prací.** Zejména musí nové položky představovat srovnatelný druh materiálu nebo prací ve vztahu k nahrazovaným položkám, jejich cena musí být stejná nebo nižší a kvalita stejná nebo vyšší.

POVINNÁ ELEKTRONIZACE VEŘEJNÉHO ZADÁVÁNÍ

Nový zákon v souladu se zadávacími směrnici klade důraz na elektronizaci veřejného zadávání. Elektronická tak bude povinně veškerá komunikace mezi zadavatelem a dodavatelem, a to až na zákonem taxativně vymezené výjimky. Povinné tak bude, mezi jinými, elektronické podávání nabídek a žádostí o účast.

Účinnost ustanovení o povinné elektronické komunikaci mezi zadavatelem a dodavatelem je však odložena na 18. dubna 2017, pokud je zadavatelem Česká republika, resp. její organizační složky, Česká národní banka nebo centrální zadavatel. Ostatní zadavatelé (například obce a kraje) musí podle ustanovení o elektronické komunikaci postupovat až od 18. října 2018. Zákon tak poskytuje dostatečný časový prostor na to, aby se na povinnou elektronizaci připravili.

VYLOUČENÍ DODAVATELE A.S. S LISTINNÝMI AKCIEMI

Nový zákon rozšiřuje důvody vedoucí k vyloučení účastníka ze zadávacího řízení. Ke změnám dochází v zájmu transparentnosti vlastnických struktur dodavatelských společností, které se uchází o veřejné peníze.

Zadavatel proto může vyloučit ze zadávacího řízení účastníka - akciovou společnost, která má vydány jiné než zaknihované akcie. Vybraného dodavatele, který má vydané zaknihované akcie, zadavatel ze zadávacího řízení vyloučit dokonce musí.

Výsledkem této právní úpravy je, že smlouvu na veřejnou zakázku zadavatel nesmí uzavřít s akciovou společností, která vydala listinné akcie na jméno.

Zákon stanoví z tohoto poměrně přísného pravidla následující výjimky:

- **Pro zahraniční akciové společnosti se zaknihovanými akciemi.** Ty zadavatel vyzve k předložení čestného prohlášení o majitelích akcií s podílem vyšším než 10 %. Zadavatel společnost vyloučí jen v případě, že čestné prohlášení nepředloží.
- **Pro akciové společnosti ve výhradním vlastnictví obcí nebo krajů.** Na tyto akciové společnosti se popisovaný důvod vyloučení nevztahuje.

WOLF THEISS – KDO JSME?

Naše první kancelář byla otevřena ve Vídni před více než šedesáti lety. Od té doby jsme urazili velký kus cesty a Wolf Theiss je jednou z předních advokátních kanceláří ve střední, východní a jihovýchodní Evropě (CEE/SEE). Naše renomé jsme si vybudovali kombinací výjimečné znalosti místních podmínek a schopnosti silné mezinárodní spolupráce. Náš tým v současnosti tvoří přes 340 právníků, kteří pracují v kancelářích v 13 zemích napříč celým regionem CEE/SEE a disponují rozmanitými zkušenostmi.

Pro více informací týkajících se našich služeb, prosím kontaktujte:

Tomáš Rychlý
Partner

tomas.rychly@wolftheiss.com

Jan Myška
Partner

jan.myska@wolftheiss.com

Lenka Krutáková
Of Counsel

lenka.krutakova@wolftheiss.com

Tyto informace o aktuálních právních tématech vydává WOLF THEISS pro své klienty a vybrané fyzické a právnické osoby. Na informace obsažené výše nelze spoléhat jako na právní radu v konkrétní věci.

Chcete-li se dozvědět více o tématech této informace pro klienty nebo o našich službách obecně, kontaktujte prosím některou z osob výše, případně:

WOLF THEISS Rechtsanwälte GmbH & Co KG, organizační složka
Pobřežní 12
186 00 Praha 8 - Karlín
Tel. +420 234 765 111
Fax. +420 234 765 110

www.wolftheiss.com